

Místní správní komise Mýtnice

1945 – 1948

Inventář

EL NAD č.: 278

AP č.: 256

Lenka Tesařová, Radka Kinkorová

Horšovský Týn 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	7

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	8
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk	9
Příloha č. 3: Pořádací schéma	10

Inventární seznam	14
--------------------------	----

Tiráž	16
--------------	----

ÚVOD

I. Vývoj původce archivního souboru

Dnes již zaniklá obec Mýtnice se nacházela 2 km severozápadně od obce Nemanice v blízkosti státní hranice. V roce 1945 obec Mýtnice náležela k okresu Horšovský Týn, později byla podle vládního nařízení č. 3/1949 přičleněna k okresu Domažlice. K obci Mýtnice náležely osady Křížová Huť (Kreuzhütte), Novosedelské Hutě (Neubauhütten), Herštejnské Chalupy, také Pozorka (Hersteiner Häusel, Gibacht) a Novosedly (Neubau).

V roce 1930 byla obec Mýtnice s příslušnými osadami osídlena 778 obyvateli většinou německé národnosti. Po skončení druhé světové války se obec začala vyliďňovat. V prosinci 1945 vykazovala samotná obec Mýtnice ještě 470 obyvatel¹, jejich počet postupně stále klesal a po odsunu, který byl v obvodu četnické stanice Grafenried prováděn ve dnech 6. června, 12. července, 21. srpna a 22. září 1946, byla obec téměř vyliďněna. Ve dnech 14. a 15. března 1947 se do obce Mýtnice a osady Novosedelské Hutě přistěhovalo 18 rodin Volyňských Čechů. Ale již v průběhu roku se většina z nich odstěhovala do jiných obcí okresu Horšovský Týn, protože v Mýtnici nebyli spokojeni se sociálními a životními podmínkami.² K 7. srpnu 1948 nebyl v obci Mýtnice obydlen ani jeden dům, v osadě Novosedly byly obydleny tři domy a v Novosedelských Hutích 6 domů.³

Už za druhé světové války se objevila idea vytvoření nových institucí v oblasti místní správy. Národní výbory, jak byly nové instituce nazvány, měly ve své činnosti spojit prvky státní správy a samosprávy. V tomto ohledu se také rozcházely představy o jejich budoucím fungování.

Jako prozatímní orgány veřejné správy ve všech oborech byly národní výbory definovány v ústavním dekretu prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku čsl. ze dne 4. prosince 1944. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci měla stanovit vláda prostřednictvím svého nařízení. Tím bylo nařízení vlády č. 4/1945 Sb. z 5. května 1945, o volbě a pravomoci národních výborů, a dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb. ze 7. srpna 1945, kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb. a vyhláška ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Národní výbory, které mezitím začaly často neformálně na osvobozeném území vznikat, měly být v co nejkratší době obnoveny jako zastupitelské orgány a orgány veřejné správy podle zásad československých volebních řádů. Přesto se však řádné volby do národních výborů nekonaly. Národní výbory měly ve svém obvodu spravovat všechny veřejné záležitosti, pokud tyto nebyly spravovány jiným veřejným orgánem. V pohraničních oblastech s většinou státně nespolehlivého obyvatelstva byly ustavovány místní správní komise, které měly tutéž pravomoc jako místní národní výbory. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo podle dosavadních pravomocí obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta.

Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě, byla uplatňována podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně.

Složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určila směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Ú. l. z 19. května 1945. Vnitřní organizaci stanovil Prozatímní organizační řád místních národních výborů schválený v září 1947.

V důsledku osídlení pohraničí zanikly v roce 1946 – 1947 místní správní komise a byly nahrazeny místními národními výbory.

V kompetenci národních výborů byla evidence obyvatelstva, spolkové a shromažďovací záležitosti, věci státního občanství, dohled nad živnostenskými záležitostmi, školstvím, zdravotní

1 Seznam obcí v zemi České podle stavu z prosince 1945. Zprávy státního úřadu statistického republiky československé, řada D, č. 1 – 16, ročník XXVII, Praha 1946

2 SOKA Domažlice, fond Četnická stanice Grafenried, i.č. 1, K 1

3 SOKA Domažlice, fond Místní správní komise Grafenried (neinv.), evidence nemovitostí

a sociální péči, správa obecního majetku. V poválečné době se podílely na konfiskacích majetku Němců a kolaborantů podle dekretu č. 12/1945 (zemědělská půda) a č. 108/1945 (ostatní majetek), na stanovování přidělů půdy, na transportech německého obyvatelstva do Německa, na osidlování pohraničí, vydávaly osvědčení o národní spolehlivosti, dohlížely na evidenci a náhradu válečných škod.

Po skončení druhé světové války převzala správu obce Správní komise pro obec Mýtnice. Při ní byla zřízena živelní komise, jejíž složení známe k 15. lednu 1946, kdy ji tvořili: Jan Lintl, Alois Verner, F. Schröpfer a F. Frei. K 11. říjnu 1946 se stal předsedou místní správní komise František Penič z Prahy, který od června 1945 do února 1946 předsedal MSK ve Švarcavě a od 11. dubna 1946 převzal funkci předsedy Místní správní komise v Grafenriedu. F. Penič zde nepůsobil dlouho, už v listopadu předal agendy obou místních správních komisí Josefu Žáčkovi ze Staňkova (21.11.1946 agendu MSK Grafenried a o den později agendu MSK Mýtnice).⁴ Vzhledem k faktickému spojení agend obou místních správních komisí bylo přistoupeno k oficiálnímu sloučení obou místních správních komisí. Dne 15. března 1947 proběhla v úřadovně Místní správní komise Grafenried v Pile čp. 12 ustavující schůze Místní správní komise obcí Grafenried a Mýtnice (a osad Úpor, Pila, Haselberg, Novosedly, Novosedelské Hutě, Křížová Hut'), na níž byli zvoleni: Josef Žáček, předseda a úřadující, Josef Fronk, zemědělský referent, Jan Pavlis, sociální referent a Václav Rett, osvětový a školský referent.

Po zrušení stanice SNB a finanční stráže, jejichž příslušníci byli většinou členy správní komise pro obce Grafenried a Mýtnice, se tato správní komise začala rozpadat, protože místní občané neprojevovali příliš zájem o její práci. Většinu osídlenců představovali Volyňští Češi, kteří se nechtěli stát členy komise z důvodu neznalosti místních poměrů a spisovného českého jazyka. V prosinci 1948 Josef Žáček odstoupil z funkce správního komisaře. Tuto funkci přijal Antonín Hartl. Nepodařilo se mu však sestavit šestičlennou místní správní komisi, pouze byla ustanovena tříčlenná zemědělská komise a tříčlenná mimořádná vyživovací komise. Veškeré administrativní záležitosti však vykonával Hartl po dohodě s předsedou místního akčního výboru NF Josefem Divišem. V obci Grafenried nebylo stále obyvatelstvo, pouze sezonní lesní dělníci, dělníci státních statků a vojenské brigády v počtu 80 až 100 osob. V zimním období byla obec zcela vylidněna.⁵

Krajský národní výbor v Plzni doporučil svým výnosem ze dne 20. 12. 1950 sloučení obcí Lučiny (Grafenried) a Mýtnice s obcí Nemanice podle § 18 dekretu č. 121/45 Sb., aby tak byla definitivně vyřešena otázka lidové správy jmenovaných obcí s nedostatečným osídlením.⁶ Sloučení obcí pak mělo být projednáno na schůzi místních správ. Rada ONV Domažlice se ve své schůzi dne 6. 2. 1953 usnesla na zrušení dosavadní společné správy obcí Nemanice a Mýtnice a na sloučení uvedených obcí. Toto sloučení bylo uskutečněno výměrem ze dne 14. dubna 1953. Vznikla nová obec s úředním názvem Nemanice, přičemž dosavadní názvy Nemanice a Mýtnice zůstaly úředními názvy částí nové obce.⁷

V souladu se zákonem č. 13/1954 Sb. a vládním nařízením č. 34/1958 Sb. rada ONV Domažlice na své schůzi dne 15. dubna 1960 odsouhlasila mimo jiné územní změny zrušení osady Mýtnice, která byla zbourána v rámci asanace hraničního pásma.

4 SOKA Domažlice, fond ONV Horšovský Týn, i.č. 275, sign. I/21, č.k. 39

5 SOKA Domažlice, fond ONV Domažlice, i.č. 512, sign. 173, č.k. 420

6 SOKA Domažlice, fond ONV Domažlice, i.č. 715, sign. 045.1, č.k. 514

7 SOKA Domažlice, fond ONV Domažlice, i.č. 715, sign. 045.1., č.k. 514

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Písemnosti fondu byly do archivu předány podle záznamů v PEvA 10. září 1956. Ve spisu o fondu je uložen soupis archiválií, který vyhotovil v roce 1957 Matěj Šlajs. Fond nazval Místní národní výbor Mýtnice, přestože takový původce neexistoval. Ve Šlajsově soupisu jsou dva podací protokoly z let 1945 – 1950 a dva kartony spisů, první z roku 1945 a druhý z roku 1946. V roce 2006 začala s pořádáním fondu Lenka Tesařová.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní soubor Místní správní komise Mýtnice je uzavřeným archivním souborem, který obsahuje písemnosti z let 1945 – 1948.

Z dochovaných archiválií fondu Místní správní komise Mýtnice je zřejmé, že v době svého vzniku nebyly dokumenty původcem důsledně evidovány a ukládány podle platných spisových plánů. Na torzovitě dochovaných písemnostech nejsou vyznačeny ukládací znaky. Otištěná prezentační razítka obsahují datum, číslo jednací, počet příloh a datum vyřízení. V dochovaném podacím protokolu jsou v chronologickém pořadí zapsány písemnosti došlé na úřad. Písemnostem byla přidělována čísla jednací, dále bylo uvedeno, kdy a jak byl dokument vyřízen. Spisové znaky nebyly používány.

První soupis archiválií fondu Místní správní komise Mýtnice vyhotovil Matěj Šlajs v roce 1957. V roce 2006 začala s pořádáním fondu Lenka Tesařová. Uvedený fond měl být zařazen do skupinového inventáře, který by zahrnoval fondy místních národních výborů působících na okrese Domažlice do roku 1960. Vzhledem k tomu, že většina fondů zamýšleného skupinového inventáře již byla inventarizována podle umělého pořádacího schématu, vytvořeného na základě Ukládacího a skartačního plánu pro MNV, vypracovaného podle instrukce MV ČSR č. 12/1987 (Věstník vlády ČSR pro národní výbory 1987, částka 7), a podle výsledku průzkumu spisové agendy na MNV Jesenná v roce 1987, v okrese Gottwaldov, dnes Zlín, byl tento fond zpracován rovněž podle uvedeného pořádacího schématu (Příloha č.3). V roce 2009 byl fond jednoznačně vymezen a prošel konečnou úpravou podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006 – 3120/2007.

V roce 2009 byly z fondu delimitovány dokumenty náležející do fondu Místní správní komise Grafenried. Jednalo se o 7 účetních knih z let 1948 – 1949 (0,04 bm), o podací protokol z let 1949 – 1950 (0,03 bm) a o spisy z let 1947 – 1950 (0,11 bm). Jedna kniha (původní počet v PEvA 12 úředních knih) nebyla nalezena.

V souladu se zněním zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, byly písemnosti zařazeny do druhé kategorie. Fyzický stav archiválií uvedeného souboru je relativně dobrý. Jazykem uvedeného archivního souboru je čeština.

Při pořádání archivního souboru nebyla provedena vnitřní skartace písemností

IV. Stručný rozbor obsahu fondu archivního souboru

Osudy zcela německé obce a příslušných osad v hraničním pásmu v širších souvislostech bezesporu dokumentují poválečný vývoj státu. Poznání historie obce Mýtnice po druhé světové válce je však limitováno malým množstvím dochovaného archivního materiálu. Pro studium

politických, hospodářských a sociálních dějin obce je nutné věnovat zvýšenou pozornost archiváliím uložených v dalších archivních souborech, zejména Místní správní komise Grafenried, Okresní národní výbor Horšovský Týn a Okresní národní výbor Domažlice.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně archivní soubor inventarizovala a úvod napsala v roce 2009 Radka Kinkorová.

Horšovský Týn, 5.2.2009

Radka Kinkorová

Příloha č. 1:

Seznam použitých pramenů a literatury

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 275, sig. I/21, k. č. 39

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: i. č. 512, sig. 142, 420

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: i. č. 715, sig. 053.1, k. č. 514

SOkA Domažlice, fond Četnická stanice Grafenried, i.č. 1, K 1

SOkA Domažlice, fond Místní správní komise Grafenried (neinv.), evidence nemovitostí

Statistický lexikon obcí v republice Československé, vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930, Praha 1934

Seznam obcí v zemi České podle stavu z prosince 1945. Zprávy státního úřadu statistického republiky československé, řada D, č. 1 – 16, ročník XXVII, Praha 1946

Historický Lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. I. a II. díl, Praha 2006

Seznam obcí v zemi českých podle správního rozdělení z 1. února 1949. Praha 1949

Gabriela Čechová: Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945 – 1960. In: Archivní časopis, 12, 1962, s. 129 - 153

Josef Nuhlíček: Spisová služba národních výborů v letech 1945 – 1955. In: Archivní časopis, 5, 1955, s. 135 - 146

Eva Šmilauerová: Správní vývoj a diplomatika písemností okresních národních výborů v letech 1945 – 1960. In: Sborník archivních prací, 32, 1982, s. 43 - 166

Vladimír Štroblík: Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945 – 1990). In: Archivní časopis, 51, 2001, s. 73 - 89

Jaroslav Fusek: Organizace a působnost místních národních výborů. Příručka pro národní výbory. Praha 1947

Stanislav Šulc: Národní výbory, vývoj, právní základy, poslání, práce. Brno 1946

Příloha č. 2:

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. k.	číslo kartonu
čsl.	československý
ČSR	Česká socialistická republika
EL	evidenční list
evid.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
KNV	krajský národní výbor
MNV	místní národní výbor
MSK	místní správní komise
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NAD	Národní archivní dědictví
ONV	okresní národní výbor
Sb.	sbírky
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
Ú. 1.	Úřední list

Pořádací schéma

sign.

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

- 53 Organizace, členění, působnost NV
- 54 Směrnice a pokyny nadřízených orgánů
- 55 Národnostní politika, odsun Němců
- 56 Posudky, smlouvy
- 58 Statistika, výkaznictví
- 59 Socialistické soutěžení, zvelebení obce
- 60 Hodnocení, rozbor, evidence
- 64 Živelní pohromy
- 67 Trestní záležitosti
- 67.1 Notářské záležitosti, soudy
- 72 Majetek nabývaný státem, jeho evidence, správa, převody, generální opravy
- 73 Inventarizace majetku
- 78 Volby
- 102.1 Zápisy pléna
- 102.2 Zápisy rady
- 102.3 Zápisy komisí
- 105 Občanské výbory
- 138 Prověrky a revize
- 153 Plány práce MNV
- 156 Elektrizace, telefonizace, rozhlas

Finance

- 176 Rozpočty
- 178 Dávky, daně, poplatky
- 180 Věci konfiskační, Fond národní obnovy
- 181 Příděly nemovitostí, osídlenci
- 182 Pojišťovnictví, spořitelny, půjčky

Zemědělství, lesní a vodní hospodářství

- 201 Půda, půdní fond, změny kultur, pozemkové úpravy
- 201.1 Evidence půdy, převody a nájmy (příděly půdy)

- 204 Zemědělství
- 205 Soukromí zemědělci, včelařství
- 206 Zemědělské družstevnictví (vznik a činnost JZD)
- 207 Dodávky a výkup zemědělských výrobků
- 208 Vodní hospodářství
- 221 Lesy, honitba
- 246 Ochrana životního prostředí

Místní hospodářství, obchod, doprava

- 250 Soukromá řemesla, živnosti
- 251 Místní provozovny
- 252 Obchod, zásobování
- 254 Bytová výstavba, hospodaření s byty
- 280 Doprava, silnice
- 280.1 Technické služby, komunální odpad

Výstavba a územní plánování

- 326 Věci stavebních
- 332 Geodézie, kartografie
- 332.1 Těžební a podobné akce
- 333 Vyvlastňování
- 346 Evidence nemovitostí, převody a nájmy

Kultura, církev, školství

- 401 Kulturní akce
- 402 Kroniky, pamětní knihy
- 403 Kulturní zařízení a kulturní památky
- 431 Církevní záležitosti
- 454 Školství

Zdravotnictví a sociální zabezpečení

- 526 Zdravotnictví, prevence
- 528 Hygiena, pohřbívání
- 551 Sociální poměry, důchodové zabezpečení, péče o rodiny a děti

Požární ochrana a vnitřní správa

- 581 Požární ochrana a vnitřní správa
- 601 Spolky a dobrovolné organizace
- 603 Věci vojenskosprávní

- 604 Územní změny katastru obce, vysídlení
- 606 Státní občanství, národní spolehlivost, chování za okupace
- 607 Evidence obyvatel – domovské právo, matriční záležitosti
- 609 Archivy – předarchivní péče
- 612 Názvy obcí, ulic, systém číslování domů
- 614 Ochrana veřejného pořádku
- 618 Čestná občanství, uznání, vyznamenání
- 619 Veřejné sbírky

INVENTÁRNÍ SEZNAM

I. Úřední knihy**A. Účetní knihy**

1	Hlavní kniha	1945	K 1
2	Hlavní kniha	1946	K 2
3	Pokladní deník	1945 – 1946	K 3
4	Kniha kont místních zemědělců	1946	K 4

II. Spisový materiál**A) Registraturní pomůcky**

5	Podací protokol	1945 – 1946	R 1
---	-----------------	-------------	-----

B) Spisy

6	53	Organizace MSK	1946	N 1
7	55	Národnostní politika, odsun Němců	1946	N 1
8	67	Trestní záležitosti	1946	N 1
9	72	Majetek nabývaný státem jeho evidence, správa	1946	N 1
10	156	Telefonizace	1946	N 1
11	176	Rozpočty a finanční plány, závěrky	1946 – 1947	N 1
12	178	Dávky, daně, poplatky	1945 – 1946	N 1
13	180	Věci konfiskační, Fond národní obnovy	1945 – 1946	N 1
14	181	Příděly nemovitostí, osídlenci	1945 – 1946	N 1
15	182	Pojišťovnictví, peněžnictví	1945 – 1946	N 1
16	204	Zemědělství	1946	N 1
17	205	Včelařství	1946	N 1
18	208	Vodní hospodářství	1945	N 1
19	221	Honitba	1946	N 1
20	252	Obchod, zásobování – potravinové lístky	1946 – 1947	N 1
21	250	Živnosti	1945 – 1948	N 1
22	346	Evidence nemovitostí, převody a nájmy	1946 – 1948	N 1

23	454	Školství	1946	N 1
24	551	Sociální poměry, péče o rodinu a děti	1946	N 1
25	601	Dobrovolné organizace	1946	N 1
26	606	Státní občanství	1946	N 1
27	607	Evidence obyvatel	1945 – 1947	N 1

Název archivní pomůcky: Místní správní komise Mýtnice
Značka: MSK Mýtnice
Časový rozsah: 1945 – 1948
Počet evidenčních jednotek: 6 (4 úředních knih, 1 podacích protokolů, 1 karton)
Počet inventárních jednotek: 27
Rozsah v bm: ~~0,22 (úřední knihy – 0,1, podací protokoly – 0,02, spisy – 0,1)~~ 0,24
Stav ke dni: 5. 2. 2009, 12. 7. 2012
Zpracovatel archivního souboru: Lenka Tesařová, Mgr. Radka Kinkorová
Zpracovatel archivní pomůcky: Mgr. Radka Kinkorová
Počet stran: 16
Počet exemplářů: 4
Schválil: Mgr. Radka Kinkorová
dne 14.10.2009 čj. SOAP/010-0786/2009